

Activitatea Legației române la Londra (1946-1948)

Mihaela Diaconu*

Abstract: *The study analyses the Romanian Legation activity at London, in context of international events that have followed World War II, since 1946, when a Romanian Diplomatic Mission was set up, until 1948, when Romania has entered under the influence of the Soviet Union. Before the internal political changes in our country from 1948, the Romanian Legation's main objectives were to restore diplomatic and commercial relations between Romania and Great Britain, but after the communist took over, Romanian Legation focused on Great Britain's reactions towards new Romanian realities.*

Keywords: Legation, economy, Romania, Great Britain, relations.

După încheierea celui de-al Doilea Război Mondial obiectivele esențiale ale activității României pe plan internațional erau stabilirea și normalizarea raporturilor diplomatice cu Puterile Aliate cât mai repede posibil, inițiativa reluării legăturilor diplomatice venind atât din partea statelor vestice, cât și a celor estice, mai ales din partea României, interesele fiind asemănătoare de ambele părți: economice, comerciale sau politice.

Acest articol își propune să analizeze activitatea Legației Române la Londra, în contextul evenimentelor internaționale care s-au succedat în perioada postbelică, începând din momentul înființării unei Misiuni diplomatice române la Londra și până în momentul preluării puterii de către comuniști în România. În opinia mea, Legația Română la Londra a avut ca principal obiectiv, până în momentul schimbării regimului politic în România, restabilirea legăturilor între cele două state, atât pe plan diplomatic, dar mai ales economic, cât și încercarea de a schimba opinia oficialilor englezi cu privire la faptul că în România funcționează un regim politic democratic.

Atât Marea Britanie, cât și oficialitățile române, doreau reluarea legăturilor comerciale întrerupte în timpul războiului. Interesele Angliei în România, din

* PhD in History with a thesis on *Romanian-British relations (1945-1964)*, 2009, Valahia University of Targoviste.

punct de vedere comercial, erau legate în special de petrol și de produsele agricole românești, având nevoie, totodată, și de o piață de desfacere pentru produsele industriale britanice, iar România, la rândul ei, căuta o soluție pentru refacerea economică a țării, grav afectată în timpul războiului, iar soluția găsită era aceea de a relua legăturile comerciale de dinainte de război.

După schimbarea regimului politic de la București, Legația Română de la Londra, pe fondul orientării politicii sale externe către Uniunea Sovietică, a încercat să combată efectele acțiunii de protest asupra regimului prin diferitele articole apărute în presă sau declarații ale oamenilor politici englezi, prin intermediul unui Buletin de presă, acesta având un rol propagandistic, realizându-se astfel popularizarea realizărilor regimului și că situația din România nu este cea descrisă. Însă, acțiunea principală a reprezentat-o urmărirea cu foarte mult interes a reacțiilor Angliei față de noile schimbări, în plan politic, din România.

Statutul politic și juridic al României, după ieșirea din război, era stabilit de prevederile Armistițiului semnat la 12 septembrie 1944. Textul documentului stipula, printre altele, că se va institui o Comisie Aliată de Control, care avea ca principal obiectiv urmărirea aplicării armistițiului și care își va desfășura activitatea până la semnarea Tratatului de Pace¹. Marile Puteri Aliate și-au trimis fiecare reprezentanți politici în cadrul Comisiei, prin intermediul cărora se realiza primul pas în restabilirea legăturilor întrerupte în momentul intrării României în război alături de Germania hitleristă, Marea Britanie fiind reprezentată la București, în cadrul Misiunii Militare Britanice, de către vicemareșalul forțelor aeriene, Stevenson², și de către Ian Le Rougetel în cadrul Misiunii Politice Britanice³. Influența sovietică era vizibilă în cadrul Comisiei de Control Aliate, cele două state occidentale, SUA și Marea Britanie, fiind, deseori, date la o parte de către reprezentanții sovietici.

Reluarea legăturilor la nivel diplomatic, între Anglia și România, era împiedicată de situația politică internă românească, care determina ca Anglia să nu recunoască guvernul dr. Petru Groza (instituit la 6 martie 1945 cu ajutorul Uniunii Sovietice fără acordul celorlalți doi aliați din Comisie, SUA și Marea Britanie), pe

¹ Ion Pătroi, Valeriu Florin Dobrinescu, *Anglia și România între anii 1939-1947*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1992, p. 239.

² *România. Viața politică în documente 1945*, Arhivele Naționale ale României, București, 1994.

³ Dennis Deletant, "Good wine needs a Bush: The British Council and Romania, 1937 to 1990", în *In and out of focus. Romania and Britain relations and perspectives from 1930 to the present*, editor Dennis Deletant, Cavallioti, București, 2005, p. 27.

motiv că nu reprezintă toate forțele politice din țară. Astfel, conform principiilor stabilite în cadrul Conferinței de la Yalta și, ulterior, celei de la Potsdam, în cadrul cărora Marile Puteri hotărâseră că tratatele de pace vor fi încheiate cu guverne democratice recunoscute de cei trei, România trebuia să asigure formarea unui guvern care să reprezinte voința întregului popor pentru a putea fi recunoscută pe plan internațional. Criza politică românească și-a găsit soluția în cadrul întâlnirii celor trei miniștri de externe ale Puterilor Învingătoare, la 25 decembrie 1945, la Moscova, unde s-a stabilit includerea în guvern a doi reprezentanți ai partidelor de opoziție, iar România trebuia să-și ia angajamentul privind respectarea libertăților cetățenești, libertatea presei, etc. Acest Acord de la Moscova a stabilit practic relațiile dintre guvernul român și guvernul britanic în anul 1946⁴.

Imediat după terminarea întâlnirii de la Moscova, Andrei Vișinski, Averell Harriman și Archibald Clark Kerr, au mers la București pentru a pune în aplicare Acordul de la Moscova, respectarea acestuia fiind condiție esențială pentru recunoașterea guvernului român de către Marea Britanie și SUA. La 5 februarie 1946, Le Rougetel, reprezentantul politic al Marii Britanii în România, trimite o scrisoare ministrului de externe român, Gheorghe Tătărescu, prin care îl informează că, urmare a îndeplinirii unora dintre condițiile stabilite la Moscova, *guvernul Majestății sale este acum gata să recunoască guvernul român și să ia în considerare persoanele care îi vor fi indicate în vederea numirii Reprezentanței României la Londra*⁵. Tătărescu îi comunică lui Le Rougetel că a primit scrisoarea și îl propune pe Richard Franassovici ca reprezentant al României la Londra⁶. La 15 februarie 1946 guvernul Marii Britanii adresează o notă guvernului român prin care aprobă numirea lui Franassovici la Londra⁷.

Acesta este contextul în care Londra acceptă un reprezentant politic român după întreruperea legăturilor diplomatice dintre cele două state în momentul alăturării României coaliției hitleriste.

Richard Franassovici, reprezentantul României la Londra în perioada 1946-1947, va urmări cu mare interes atitudinea Marii Britanii, în cadrul politicii sale

⁴ *România. Viața politică în documente 1946*, Arhivele Naționale ale României, București, 1996, p. 558.

⁵ *Ibidem*, p. 110.

⁶ Ion Calafeteanu (coord.), Cristian Popișteanu, *Politica externă a României. Dicționar cronologic*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1986.

⁷ *România. Viața politică în documente 1946*, Arhivele Naționale ale României, București, 1996, p. 110.

externe, față de celelalte două Mari Puteri Aliate, Uniunea Sovietică și Statele Unite al Americii. Un rol de mare importanță, în această perioadă, l-a avut și obținerea de informații privind lucrările Comisiei Miniștrilor de Externe, pentru că aici se stabilea viitorul statut internațional al României prin prevederile Tratatului de Pace⁸.

Imediat după sosirea sa la Londra, la sfârșitul lunii martie 1946, Franassovici, care nu era un apropiat al comuniștilor, dar a dus o politică destul de maleabilă față de aceștia⁹, în așteptarea primirii sale de către Bevin pentru acreditarea sa în postul de șef al Misiunii Române la Londra, realizează o primă vizită la Foreign Office având o întâlnire cu șeful Departamentului Sud-Est European. Acesta îi face o primire amabilă, însă, așa cum va declara ulterior într-o telegramă trimisă ministrului de externe, „se simțea atmosfera de neîncredere față de guvern, deci și de mine”¹⁰, un motiv pentru această atitudine fiind și acela că România era văzută ca un stat aflat, din ce în ce mai mult, sub influența sovietică. În convorbirea avută cu acesta se discută unele dintre cele mai importante probleme ale momentului respectiv: lucrările Miniștrilor Adjuncți de Externe cu privire la prevederile Tratatului de Pace și fixarea datei alegerilor din România. Franassovici comunică în telegrama sa către Tătărescu faptul că, în discuțiile sale cu reprezentantul Foreign Office-ului, a urmărit exact linia stabilită de către acesta, încercând, totodată, să arate că informațiile primite de Londra, de la românii aflați în exil, „sunt eronate și tendențioase”¹¹.

Nefiind încă primit de către Bevin, protocolul englez cerând ca activitatea oficială a diplomaților să înceapă după întâlnirea cu acesta¹², Franassovici își continuă neoficial activitatea, întâlnindu-se cu diferiți oameni politici printre care ambasadorul Uniunii Sovietice la Londra¹³, Reeder, expertul american pentru sud-estul european, sau Campbell, expertul pentru România, considerând prezența lui

⁸ AMAE, fond TC, Cutia Anglia 1945-1947, Dosar nr. 2, Telegramă cifrată, nr. 386/29 martie 1946, Către Legațiunea din Londra.

⁹ Cezar Stanciu, *Devotați Kremlinului. Alinierea politicii externe românești la cea sovietică în anii '50*, Editura Cetatea de Scaun, Târgoviște, 2008, p. 199.

¹⁰ AMAE, fond TC, Cutia Anglia 1945-1947, Dosar nr. 2, Telegramă descifrată, fără număr, 28 martie 1946, De la Legațiunea din Londra.

¹¹ *Ibidem*.

¹² AMAE, fond Anglia, Problema 200-221/1950-1954, Dosar 221, Anglia 1950-1954, General, Notă, nr. 1, Serviciul presei.

¹³ AMAE, fond TC, Cutia Anglia 1946, Telegramă descifrată, nr 2/30 martie 1946, De la Legațiunea din Londra.

în Anglia ca foarte importantă, având astfel prilejul de a prezenta oamenilor politici, britanici și americani, și varianta românească asupra situației existente în România¹⁴. Principalele teme abordate în discuțiile acestora erau legate de chestiunile importante ale Tratatului de Pace, precum: problema Transilvaniei, statutul Dunării sau prezența Armatei Roșii pe teritoriul României. Reprezentantul României la Londra își aduna informațiile legate de situația României în negocierile Marilor Puteri din diferite surse, pe care el le numea de încredere, încercând apoi să le confirme prin discuțiile cu diferiți oficiali, unul dintre aceștia fiind ambasadorul Uniunii Sovietice la Londra, pe care îl considera ca fiind unul dintre susținătorii României, pentru ca mai apoi să trimită un raport detaliat ministrului de externe.

Într-o telegramă trimisă din partea Reprezentanței Române către Ministerul Afacerilor Străine, la data de 3 aprilie 1946, Franassovici sugera că ar fi fost foarte utilă primirea în vizită, în România, a deputatului laburist John Mack care, în vizita lui spre Belgrad și Sofia, dorea să viziteze și România, mai ales că sentimentele acestuia față de comuniști erau foarte favorabile¹⁵. La întoarcerea sa din România, deputatul laburist a publicat un articol în ziarul englez „Sunday Express”, în care declara că este „favorabil impresionat de progresele realizate de regimul democratic pe teren politic, economic și social...”, subliniind, totodată, dorința guvernului român de a relua schimburile comerciale cu Occidentul¹⁶. Pentru România, acest articol reprezenta un ajutor de care aveau nevoie în efortul lor de a arăta că țara noastră era pe drumul cel bun, din punct de vedere politic, iar din punct de vedere comercial că era deschisă reluării relațiilor cu statele vestice, în contextul internațional al creșterii influenței sovietice în statele din sud-estul Europei.

Restabilirea legăturilor comerciale reprezenta o temă deosebit de importantă pentru cele două state, însă și foarte dificil de pus în practică din cauza inexistenței unui acord de plăți. Într-o întâlnire, realizată la Președinția Consiliului de Miniștri, între reprezentantul României la Londra și subsecretarul de stat al Foreign Office, Sir O. Sargent, s-a pus problema reluării, cât mai curând posibil, a comerțului, Sargent declarând că guvernul englez pune mare preț asupra acestui

¹⁴ *Ibidem*, Telegramă descifrată, fără număr, 1 aprilie 1946, De la Legațiunea din Londra.

¹⁵ *Ibidem*, Telegramă descifrată, fără număr, 3 aprilie 1946, De la Legațiunea din Londra.

¹⁶ AMAE, fond TC, Cutia Anglia 1945-1947, Dosar nr. 3, Telegramă în clar, nr. 11/18 mai 1946, De la Legațiunea din Londra.

lucru, devenind, totodată, o cale de deschidere și a relațiilor diplomatice între cele două țări¹⁷. Drept urmare, Franassovici trimite o telegramă în țară prin care se interesează de stadiul în care se găsesc tratativele inițiate la București cu privire la reluarea plăților comerciale și necomerciale dintre Anglia și România și recomandă acordarea sprijinului pentru încheierea acestora, guvernul român dovedind, în acest mod, că promisiunile de reluare a raporturilor economice cu Anglia sunt sincere¹⁸.

La aproape o lună de la venirea la Londra, Franassovici primește acreditarea sa oficială în calitate de șef al misiunii române, astfel, Legația Suediei, care apăruse interesele românești în perioada în care România și Marea Britanie își întrerupsese relațiile, și-a încetat activitatea, acordându-se decorații membrilor Legației Suediei, conform unor acțiuni similare precedente ale guvernelor aflate în aceeași situație¹⁹.

O problemă foarte importantă cu care se confrunta reprezentanța politică a României la Londra era cea legată de fondurile disponibile. Din cauza blocării conturilor BNR în Anglia, funcționarii români de la Londra se confruntau cu grave probleme financiare. La 2 aprilie 1946 se atrăgea atenția guvernatorului Băncii Naționale pentru a transfera în contul Legației suma de 5 000 de lire sterline pe care Banca Angliei o deblocase pentru cheltuielile Legației²⁰. Problemele au persistat, pentru că, în octombrie, același Franassovici îi atrăgea atenția ministrului Tătărescu asupra faptului că de un an de zile Ministerul nu mai efectuase nici o plată în conturile misiunii, ajungând în situația jenantă de a nu mai putea plăti salariile, dar nici utilitățile²¹. Cu toate acestea, Legația Română la Londra trimite Foreign Office-ului o cerere privind mărirea numărului personalului misiunii diplomatice române. Consilierul de Legație, Dimăncescu, relatează lui Franassovici că, într-o discuție neoficială avută cu Williams, subdirectorul secției sud-estului Europei din cadrul Foreign Office, acesta motivează că întârzierea răspunsului cu privire la cererea Legației Române se datorează faptului că autoritățile române au refuzat să dea curs cererii similare de mărirea a personalului

¹⁷ AMAE, fond TC, Cutia Anglia 1946, Telegramă descifrată, nr. 11/6 aprilie 1946, De la Legațiunea din Londra.

¹⁸ *Ibidem*, Telegramă descifrată, nr. 12/6 aprilie 1946, De la Legațiunea din Londra.

¹⁹ *Ibidem*, Telegramă descifrată, fără număr, 13 aprilie 1946, De la Legațiunea din Londra.

²⁰ *Ibidem*, Telegramă descifrată nr.25/2 aprilie 1946, De la Legațiunea din Londra. (Documentele diplomatice interne românești numeau misiunea diplomatică românească la Londra „Legație”).

²¹ AMAE, fond TC, Cutia Anglia 1947-1948, Telegramă descifrată nr. 317/9 octombrie 1947, De la Legațiunea din Londra.

misiunii britanice în România, iar „acțiunea favorabilă și urgentă la București va avea același rezultat la Londra”²².

Odată cu stabilirea unei misiuni diplomatice române la Londra, s-a organizat, conform hotărârilor luate la București, și un Serviciu al Presei române atașat Legației, condus de către I. Murgu, sosit la Londra la data de 5 aprilie 1946. Obiectivul acestuia era de a-l informa zilnic pe Franassovici de noile știri apărute în presa engleză referitoare la România, stabilea contacte cu diferite publicații, presă parlamentară sau periodice și publica materiale sau buletine de presă conținând informații din țară pentru opinia publică engleză. S-au pus bazele și unei agenții de presă română, care să trimită diferite știri din Anglia în România, agenția Agerpres, în care se dorea a se publica știri nu numai din zierele partidelor de guvernământ din România, ci și a celor din opoziție, pentru a demonstra libertatea presei din țară²³.

În perioada care a precedat Conferința de Pace de la Paris (iulie-octombrie 1946), adjuncții miniștrilor de externe ai SUA, URSS, Anglia și Franța au reușit să stabilească prevederile tratatelor de pace, iar problemele rămase nerezolvate trebuiau să se soluționeze în cadrul Conferinței Miniștrilor de Externe care a avut loc la Paris²⁴. Chiar dacă proiectul Tratatului de Pace avea și unele neajunsuri, acesta a reprezentat pentru România finalul unei perioade marcate de eforturile normalizării relațiilor cu Puterile Aliate²⁵. A urmat activitatea Conferinței de Pace de la Paris care și-a trimis recomandările Consiliului Miniștrilor Afacerilor Externe, acesta desfășurându-și activitatea la New York (noiembrie-decembrie 1946), România fiind reprezentată de Richard Franassovici. Acesta s-a întâlnit cu o serie de personalități (Samuel Reber, Gladwin Jebb, Jan Masaryk sau V.I. Vîșinski), cu care a discutat chestiunile cobeligeranței sau a procentelor despăgubirilor²⁶.

La 10 februarie 1947 s-a semnat Tratatul de Pace între România și Puterile Aliate. Anglia a ratificat Tratatul de Pace cu România la 30 aprilie 1947, fiind

²² AMAE, fond TC, Cutia Anglia 1946, Telegramă descifrată, nr. 88/22 iulie 1946, De la Legațiunea din Londra.

²³ AMAE, fond Anglia, Problema 200-221/1950-1954, Dosar 221, Anglia 1950-1954, General, Notă, nr. 1, Serviciul presei.

²⁴ Stela Acatrinei, „Forumul păcii de la Paris (iulie-octombrie 1946)”, în Gheorghe Buzatu (coord.), *România în ecuația războiului și păcii*, Editura Mica Valahie, București, 2009, p. 139.

²⁵ *Ibidem*, p. 143.

²⁶ *Ibidem*, p. 156.

prima dintre Marile Puteri care a făcut acest lucru²⁷. În urma semnării Tratatului de Pace, România devenea, formal, un stat independent și suveran, iar Înalta Comisie Aliată de Control, înființată prin Convenția de Armistițiu, și-a încetat activitatea. Astfel, Marea Britanie împreună cu Statele Unite ale Americii nu mai dispuneau de o pârghie importantă pentru a influența evoluția situației din România, Uniunea Sovietică impunându-și propria-i formă de organizare și conducere politică.

Câteva luni mai târziu, Foreign Office, prin intermediul secretarului de stat, trimite o telegramă în care își exprimă mulțumirea sa față de ratificarea Tratatului de Pace și astfel relațiile diplomatice vor fi reluate între cele două state²⁸. În același timp, secretarul de stat cerea acordul pentru numirea lui Adrian Holman ca ministru al Angliei în România²⁹, însă guvernul român nu s-a grăbit să autorizeze această numire, Foreign Office convocând pe consilierul misiunii române, Constantinescu, pentru a-i comunica îngrijorarea față de întârziere, mai ales că celelalte state sud-est europene au răspuns imediat³⁰. Ministrul de externe, Tătărescu, a trimis o telegramă la Londra prin care făcea cunoscut guvernului Majestății Sale acordul guvernului român privind numirea lui Adrian Holman ca ministru acreditat în România, la data de 17 septembrie 1947³¹.

Și Franassovici s-a confruntat cu aceeași problemă, noile condiții rezultate în urma intrării în vigoare a Tratatului de Pace nu mai corespundeau cu statutul său de reprezentant politic, punându-l într-o situație dificilă față de autoritățile engleze și față de colegii săi șefi de misiune, România trebuind să procedeze la fel ca Anglia prin ridicarea misiunii politice la nivel de Legație³².

Monarhia, singurul obstacol care mai stătea în calea deținerii controlului total în România de către sovietici, a fost înlăturată la data de 30 decembrie 1947, în urma abdicării forțate impuse de comuniști regelui Mihai I³³.

Noul regim de la București impunea schimbări de personal în cadrul sistemului diplomatic, care să fie capabil să intermedieze legăturile cu statele capitaliste, fiind nevoie de oameni loiali, susținători ai regimului, și îndepărtarea

²⁷ *Ibidem*, p. 161.

²⁸ AMAE, fond TC, Cutia Anglia 1947-1948, Telegramă descifrată nr. 2354/13 septembrie 1947, De la Legațiunea din Londra.

²⁹ *Ibidem*.

³⁰ *Ibidem*, Telegramă descifrată nr. 282/18 septembrie 1947, De la Legațiunea din Londra.

³¹ *Ibidem*, Telegramă descifrată nr. 3023/17 septembrie 1947, Către Legațiunea din Londra.

³² *Ibidem*, Telegramă descifrată nr. 308/6 octombrie 1947, De la Legațiunea din Londra.

³³ Paul D. Quinlan, *Ciocnire deasupra României. Politica anglo-americană față de România 1938-1947*, traducere de Gheorghe Onișoru, Editura Fundația Culturală Română, Iași, 1995, p. 153.

diplomaților de carieră. Punctul culminant al acestui proces l-a reprezentat schimbarea din funcția de ministru de externe a lui Gheorghe Tătărescu cu Ana Pauker³⁴. Aparatul diplomatic, condus de Ana Pauker, l-a avut drept model de funcționare pe cel sovietic, puternic centralizat, astfel că majoritatea deciziilor se lua acum la București, iar ambasadorul reprezenta un simplu instrument de punere în practică a hotărârilor luate la minister, devotat partidului.

În această linie se încadrează și activitatea Legației Române la Londra în care o parte importantă o deținea și activitatea de propagandă a regimului de la București. Richard Franassovici este înlocuit din postul de Ministru al Legației cu Macavei, iar secretarul de Legație, Mircea Stoe, demisionează, din motive politice, la data de 2 ianuarie 1948, imediat după schimbarea regimului politic din România³⁵.

Odată cu preluarea puterii politice de către comuniști apărea o nouă problemă în relațiile româno-britanice, aceea a recunoașterii noii Republici Populare Române. În telegrama trimisă ministrului de externe, Ana Pauker, de către consilierul de Legație, Macovescu, prin care o informează că s-a cerut acreditarea la Foreign Office pentru Macavei, se precizează și faptul că într-o discuție cu șeful Departamentului pentru sud-estul Europei, acesta declară că „deși a fost gata a acorda agreementul, acum se pune problema recunoașterii Republicii”, exprimându-și, în același timp, și surprinderea față de abdicarea regelui, mai ales că regele a avut o contribuție importantă la înlăturarea lui Antonescu și alăturarea României la Națiunile Unite³⁶. La întrebarea dacă Anglia recunoaște Republica Populară Română, șeful Departamentului a răspuns că ei au trimis o notă în care au recomandat recunoașterea noului regim politic, însă nu cunosc hotărârea guvernului, iar, până atunci, relațiile dintre cele două state vor continua în același mod³⁷. Ținând cont de această situație, consilierul Legației române la Londra, George Macovescu, însărcinat să preia atribuțiile șefului de Legație până la venirea lui Macavei, în urma directivelor primite de la București, cere o audiență la Bevin pentru a prezenta, în mod oficial, noua situație politică internă de la București, însă a fost primit doar de subsecretarul de stat al Ministerului Afacerilor Străine,

³⁴ Ion Calafeteanu, „Schimbări în aparatul diplomatic românesc după 6 martie 1945”, în *6 martie 1945. Începuturile comunizării României*, Editura Enciclopedică, București, 1995, p. 165-167.

³⁵ AMAE, fond TC, Cutia Anglia 1947-1948 Telegramă descifrată nr. 46/2 ianuarie 1948, De la Legațiunea din Londra.

³⁶ *Ibidem*, Telegramă descifrată nr. 385/3 ianuarie 1948, De la Legațiunea din Londra.

³⁷ *Ibidem*.

Betmen³⁸. Acesta îl informează pe reprezentantul român că guvernul englez nu se grăbește să ia o hotărâre privind recunoașterea noii Republici și, prin urmare, trebuie să se aibă răbdare³⁹.

Între timp, Legația română își continua activitatea sa monitorizând aparițiile în presă a articolelor legate de schimbările petrecute în România, raportând Ministerului Afacerilor Străine că presa britanică nu a publicat materialul trimis de Legație cu privire la noile schimbări din țară⁴⁰. Se cerea, de asemenea, din partea Legației, urgentarea trimiterii, de către departamentul responsabil cu relațiile culturale, a materialului informativ despre România pentru a fi publicat în noua ediție a enciclopediei *Who is who*⁴¹, lucrare internațională pentru care Legația română a trimis materiale constant spre publicare, în scopul de a face cunoscut publicului englez „adevărata realitate” din România.

Sub îndrumarea Legației s-a publicat zilnic un Buletin în care apăreau diverse știri din țara noastră sau diferite articole ale unor cetățeni britanici susținători ai regimului, menite să arate publicului englez evoluțiile extraordinare înregistrate în statele comuniste, în general, și în România, în special, contrar publicațiilor din presa britanică. Astfel, când *Daily Telegraph* și *Morning Post* au publicat o știre, pe prima pagină, care se referea la faptul că România va fi încorporată la URSS și că în țară se fac arestări masive, răspunsul publicat în Buletinul Legației purta titlul „Cine o crede?”⁴²

Politica externă a Angliei față de România era privită cu mare interes, iar orice discurs ținut de către oficialii guvernului englez sau apărut în presă era trimis pentru informare către guvernul român. Astfel, consilierul de Legație, Macovescu, în urma unui discurs ținut de către Bevin în Camera Comunelor, concluzionează că politica externă a Angliei s-a alăturat celei Statelor Unite privind sud-estul Europei, acceptând Planul Marshall. De asemenea, concluzia lui era că Bevin „nu îndrăznește încă să proclame ruperea tuturor punților de trecere cu URSS și sud-estul Europei, nepermițându-i situația economică”⁴³. Reacțiile presei engleze, privind atitudinea adoptată de Bevin, a fost privită ca o mare victorie a politicii

³⁸ *Ibidem*, Telegramă descifrată nr. 387/6 ianuarie 1948, De la Legațiunea din Londra.

³⁹ *Ibidem*.

⁴⁰ *Ibidem*, Telegramă descifrată nr. 399/20 ianuarie 1948, De la Legațiunea din Londra.

⁴¹ *Ibidem*, Nota nr. 91.135/24 aprilie 1948, Diviziunea Cabinetului către Direcția Presei.

⁴² *Ibidem*, Telegramă descifrată nr. 568/10 august 1948, De la Legațiunea din Londra.

⁴³ *Ibidem*, Telegramă descifrată nr. 403/23 ianuarie 1948, De la Legațiunea din Londra.

externe britanice, numai unele ziare comuniste atacând discursul, considerând că politica lui Bevin duce la un alt război mondial⁴⁴.

Pactul de prietenie, colaborare și ajutor mutual semnat de România cu Uniunea Sovietică a stârnit reacții în presa engleză, fiind interpretat ca un act prin care URSS își consolidează poziția sa în sud-estul Europei⁴⁵, prin care își creează, în același timp, un front împotriva Europei.

Într-o telegramă trimisă din partea Legației române către ministrul de externe, Ana Pauker, Macavei comunică faptul că a fost primit în audiență de Bevin, acesta interesându-se de situația internă și că speră că relațiile dintre RPR și Anglia vor deveni mai productive, relațiile dintre cele două state fiind împiedicate din cauză că „România, un stat comunist și împreună cu alte state de sub influența Cominformului, împiedică ea însăși, într-o măsură oarecare, ca raporturile să devină mai productive”⁴⁶.

În perioada cuprinsă între sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial și preluarea puterii de către comuniști, atât activitatea Legației României la Londra cât și politica externă a României s-au desfășurat în diferite etape. La început, demersurile reprezentanților politici români în Anglia au fost legate de dorința de restabilire și normalizare a raporturilor diplomatice, culturale și economice dintre cele două state, însă situația internă din România făcea ca această misiune să fie una foarte grea. Atenția reprezentantului român la Londra, Richard Franassovici, era îndreptată către discuțiile avute de reprezentanții Marilor Puteri, și de consecințele pe care le aveau acestea față de situația României privind prevederile și viitorul statut internațional al acesteia din Tratatul de Pace. Discuțiile legate de schimburile comerciale au ocupat un loc important, atât Anglia, cât și România dorindu-și reluarea legăturilor economice.

După schimbarea regimului politic s-a produs și o schimbare a activității Legației, concentrându-se mai mult pe observarea reacțiilor Angliei în raport cu noile realități politice de la București, iar contactele dintre cele două state s-au diminuat din ce în ce mai mult, odată cu creșterea influenței sovietice în țară.

⁴⁴ *Ibidem*, Telegramă descifrată nr. 404/23 ianuarie 1948, De la Legațiunea din Londra.

⁴⁵ *Ibidem*, Telegramă descifrată nr. 314/6 februarie 1948, De la Legațiunea din Londra.

⁴⁶ *Ibidem*, Telegramă descifrată nr. 447/3 aprilie 1948, De la Legațiunea din Londra.

Bibliografie**A. Arhive:**

- AMAE, fond TC, Cutia Anglia 1945-1947
AMAE, fond TC, Cutia Anglia 1946
AMAE, fond TC, Cutia Anglia 1947-1948
AMAE, fond Anglia, Problema 200-221/1950-1954

B. Documente publicate:

- România. Viața politică în documente 1945*, Arhivele Naționale ale României, București, 1994
România. Viața politică în documente 1946, Arhivele Naționale ale României, București, 1996

C. Cărți și studii:

- Acatrinei, Stela, „Forumul păcii de la Paris (iulie-octombrie 1946)”, în Gheorghe Buzatu (coord), *România în ecuația războiului și păcii*, Editura Mica Valahie, București, 2009
Calafeteanu, Ion, „Schimbări în aparatul diplomatic românesc după 6 martie 1945”, în *6 martie 1945. Începuturile comunizării României*, Editura Enciclopedică, București, 1995
Calafeteanu, Ion (coord.), Popișteanu, Cristian, *Politica externă a României. Dicționar cronologic*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1986
Deletant Dennis, „Good wine needs a Bush: The British Council and Romania, 1937 to 1990”, în *In and out of focus. Romania and Britain relations and perspectives from 1930 to the present*, editor Dennis Deletant, Cavallioti, București, 2005
Pătroi, Ion, Dobrinescu, Valeriu Florin, *Anglia și România între anii 1939-1947*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1992
Quinlan, Paul D., *Ciocnire deasupra României. Politica anglo-americană față de România 1938-1947*, traducere de Gheorghe Onișoru, Editura Fundația Culturală Română, Iași, 1995
Stanciu, Cezar, *Devotați Kremlinului. Alinierea politicii externe românești la cea sovietică în anii '50*, Editura Cetatea de Scaun, Târgoviște, 2008